

ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՀԱՅՈՑ ՄԵԾ ԵՂԵՈՆ

1915 - 2015

ՀԵՉԱԿՅԱՆ ՔՍԱՆ
ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐԸ

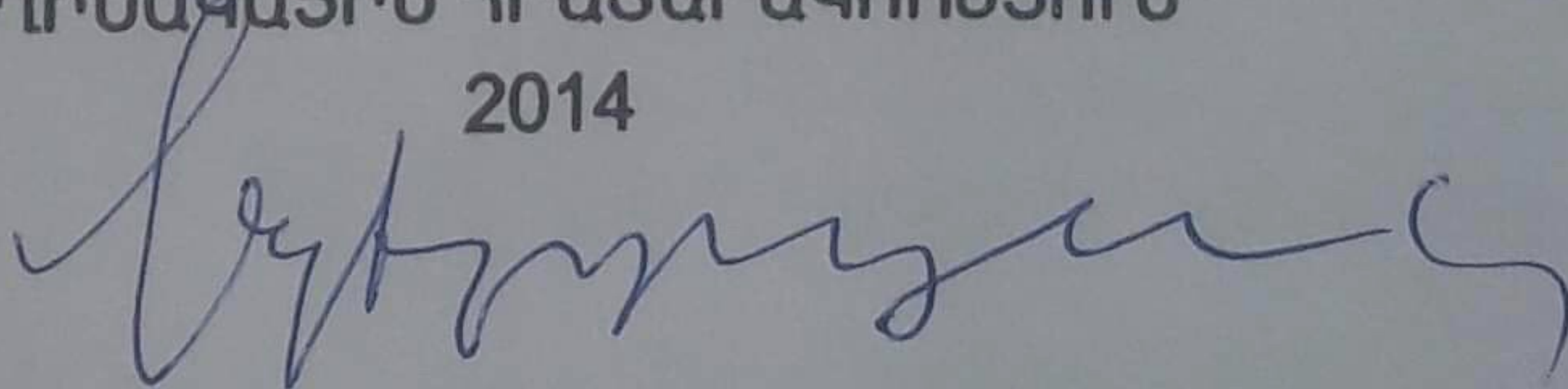
ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՀՆԶԱԿՅԱՆ ՔՍԱՆ
ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐԸ

ԵՐԵՎԱՆ

ՀԵՂԻՆԱԿԱՅԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

2014

12.12.2014.

ՀՏԴ 941 (479.25)

ԳՄԴ 63.3 (2Հ)

Պ 505

Խորին շնորհակալություն եմ հայտնում
«Մուսալեռ Տպագրատուն» ՍՊԸ գլխավոր տնօրեն
Ռուբեն Հարությունյանին՝ սույն գիրքը
տպագրելու համար:

Աշխատանքը կատարվել է ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի
Նորագույն պատմության բաժնում

Պետրոսյան Վ.

Պ 505 Հնչակյան քսան նահատակները/ Վ. Պետրոսյան. – Եր., Հեղ.
հրատ., 2014. – 620 էջ:

Գիրքը նվիրված է 1915 թ. հունիսի 2/15-ին երիտթուրքական դա-
տարանի վճռով կախաղանի միջոցով մահվան դատապարտված Սո-
ցիալ դեմոկրատ հնչակյան կուսակցության նշանավոր գործիչ Փարա-
մազի (Մաթևոս Սարգսյան) և նրա զինակիցների կյանքին ու գործու-
նեությանը:

ՀՏԴ 941 (479.25)

ԳՄԴ 63.3 (2Հ)

ISBN 978-9939-0-1136-3

© Պետրոսյան Վ., 2014

Վլադիմիր Պետրոսյան

ԵՐԿՈՒ ԽՈՍՔ

Գրել միայն հնչակյան քսան նահատակների մասին անհնարին է
առանց անդրադառնալու Սոցիալ դեմոկրատ հնչակյան կուսակցու-
թյան գործունեության:

Ընթերցող հասարակայնության ուշադրությանը հանձնելով
սույն գիրքը, նկատի ունենալով դրա համար նախատեսված ծավա-
լը, ձգտել եմ, որքան հնարավոր է, համառոտակի ներկայացնել Սո-
ցիալ-դեմոկրատ հնչակյան կուսակցության այդ ժամանակաշրջանի
պատմությունը:

Իհարկե, նաև գիտակցում եմ, որ անչափ դժվար է համառոտ,
այն էլ ընդհանուր ուրվագծով ներկայացնել այդ կուսակցության
շատ հարուստ և ուսանելի պատմությունը, մանավանդ, որ մեծ է նրա
անուրանալի ծառայությունը հայ ժողովրդի մղած ազգային-ազա-
տագրական պայքարում:

Այս հանգամանքը հատուկ եմ ընդգծում, որովհետև Սոցիալ դե-
մոկրատ հնչակյան կուսակցության գործիչները խուսափել են իրենց
մատուցած ծառայության մասին բարձրաձայն և հաճախ խոսել: Ինչ-
պե՞ս կարող է ազնիվ որդին աղմկել իր ծնողին մատուցած ծառա-
յության մասին:

Այսպիսի կեցվածքը, անպայման, պատիվ է բերում Սոցիալ դե-
մոկրատ հնչակյան կուսակցությանը, կուսակցություն, որը երբեք
իրեն անսխալական չի համարել, սկզբունքային դիրքերից ընդունել
է իր սխալները, և ձգտել է դրանք ուղղել և ոչ թե բարդել ուրիշների
վրա:

Սոցիալ դեմոկրատ հնչակյան կուսակցությունը կարող է հպար-
տանալ, որ իր շարքերում են ձևավորվել Փարամազի և մյուս նահա-
տակների նման բյուրեղյա մաքրությամբ գործիչները, ազնիվ հայրե-
նասերները, պայծառ հեղափոխականները, որոնք մինչև վերջին
շունչը հավատարիմ են մնացել իրենց ընտրած ուղուն ու գաղափա-

«ՄՈՒՍԱԼԵՐ ՏՊԱԳՐԱՏՈՒՆ» ՍՊԸ
ՀՀ, Արմավիրի մարզ, 378352, գ. Մուսալեռ, Բաֆֆու 1
հեռ.՝ +374 231 6 46 29, ֆաքս՝ +374 10 58 46 86
Էլ. փոստ՝ moussaler@gmail.com
www.moussaler.com